

crescas

joods educatief centrum

JAARVERSLAG 2020

Bestuursverslag

2020: een bijzonder en succesvol jaar

Het afgelopen jaar werd Crescas – net als zovelen – met een bijzondere situatie geconfronteerd. De Coronapandemie zorgde ervoor dat we oplossingen moesten vinden voor de onmogelijkheid nog ‘live’ cursussen te geven. Dankzij de flexibiliteit van directie en medewerkers kon direct en vrijwel geruisloos worden overgeschakeld naar cursussen online. Bovendien werden de doelstellingen voor 2020 allemaal gerealiseerd: de integratie van het programma van het Joods Studiecentrum Leiden, de uitbreiding van het aantal cursussen in het reguliere programma, de totstandkoming van een eerste donateursprogramma, de start van de serie Zomerschrijvers, de vernieuwing van de digitale nieuwsbrief en een volledige restyling van de website. En, niet te vergeten, we hebben een gedegen regulier programma vrijwel onverkort ‘gedraaid’. In dit jaarverslag wordt op al deze zaken ingegaan.

De doelstelling van Crescas, de overdracht van Joodse kennis en vaardigheden en het versterken van de Joodse identiteit, is ook dit jaar gerealiseerd. Daartoe zijn in dit verslagjaar onder meer samenwerkingsverbanden opgezet en geïntensifieerd met o.a. het NIW, JMW en Maccabi, maar ook met organisaties buiten de eigen kring, zoals het Rijksmuseum van Oudheden en de Stichting Ekklesia en Archeologie online.

Per saldo is een veelheid van activiteiten gerealiseerd. Ook een paar praktische zaken kwam tot stand: zo is Crescas tot volle tevredenheid verhuisd naar de Van

Boshuizenstraat. Voorzitter a.i. **David Simon** en penningmeester **Erik Meijer** traden reglementair af als bestuurslid terwijl **Stanley Winnik** tot het bestuur toetrad.

Crescas bruist van energie en zal met plezier en voortvarendheid ook nu en in de komende jaren het beleid verder doorzetten en de activiteiten uitvoeren om de doelstellingen te realiseren.

In het verslagjaar 2020 vonden er bestuursvergaderingen plaats op: 12 februari, 11 maart, 30 april, 28 mei, 18 juni, 1 september, 12 oktober, 2 november en 30 november.

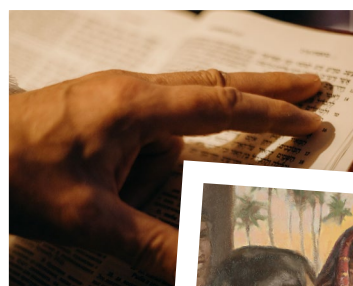
De vergaderingen werden steeds bijgewoond door de directeur en office-manager, die ook de vergaderingen punctueel hebben voorbereid, alsook verslagen van de bestuursvergaderingen hebben verzorgd.

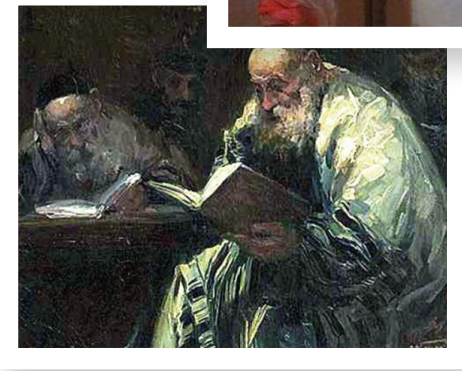
Wat kwam er zoal aan de orde?

- Programmering cursusjaar
- Inschrijving cursisten (aantallen/data e.d.)
- Vaststelling financiële jaarverslagen en begroting
- Fondsenwerving
- Zaken m.b.t. kantoor

In dit jaarverslag willen wij niet alleen achteruitkijken maar juist vooruit; leren van het verleden met de blik op de toekomst. Dat optimisme wil Crescas uitstralen, dat moet ook in deze tijd.

Namens het Bestuur van de Stichting Joods Educatief Centrum Crescas

Collage afgelopen cursusjaar

Het cursusjaar en uitgevoerde projecten in 2020

Door Diklah Zohar

2020 was een jaar met grote plannen. Op de agenda stond de realisatie van een nieuwe website, de vernieuwing van de nieuwsbrief en de verjonging van het imago van Crescas door middel van een nieuwe vormgeving in de hele breedte: brochure, website, nieuwsbrief en logo. En het is gelukt! Ondanks de onverwachte omstandigheden van de pandemie en dankzij een subsidie van de erfpachttegoeden kon Crescas deze plannen met professionele partijen en binnen relatief korte tijd realiseren. Op 21 augustus 2020 ging de nieuwe website online, met het nieuwe educatieve programma van het studiejaar 2020-2021.

Samenwerking

2020 was ook een jaar waarin nieuwe samenwerkingsverbanden werden geïnitieerd, o.a. met organisaties buiten de Joodse sfeer, zoals het Rijksmuseum van Oudheden, stichting Ekklesia in Leiden en het webmagazine Archeologie online. Met verschillende partijen ging Crescas mediasamenwerking ontwikkelen,

zoals de Nationale Bibliotheek van Israël aan de Hebreeuwse Universiteit (vooral GesjerLe-Eropa, een project dat door de Rothschild foundation wordt gesteund), met Jonet.nl en met het academisch netwerk Thetorah.com. Deze samenwerkingen houden in dat artikelen en blogs over Joodse geschiedenis, kunst en cultuur in de breedste zin van het woord onbeperkt en gratis gedeeld kunnen worden (en in het geval van het Nationale Bibliotheek en Thetorah.com – tevens vertaald). Dit verrijkt onze nieuwsbrief, verbreedt de horizon van onze lezers en vergroot ons netwerk.

Met JMW, en in samenwerking met Pakhuis De Zwijger, heeft Crescas meegewerkt aan een drietal debatavonden. De afleveringen zijn online terug te kijken. De thema's waren:

17 september 2020 – **Antisemitisme, dialoog en solidariteit** <https://dezwijger.nl/programma/antisemitisme-dialoog-en-solidariteit>

15 oktober 2020 – **Jong, Joods en de rol van religie** <https://dezwijger.nl/programma/jong-joods-en-de-rol-van-religie>

26 november 2020 – **Israel: thuis of ver weg?** <https://dezwijger.nl/programma/israel-thuis-of-ver-weg>

In november 2020 heeft stichting KunstenIsraël aangekondigd haar activiteiten stop te zetten. Ken Gould, directeur van KunstenIsraël, heeft Crescas benaderd om de publiciteitsfunctie voor Israëlische kunstevenementen over te nemen.

Er is een speciale rubriek gevormd in onze nieuwsbrief én op onze website, en redactrice Natascha van Weezel, die bij KunstenIsraël werkzaam was, is bereid gevonden om deze functie bij Crescas voort te zetten.

Coronaprogramma

2020 was een bijzonder jaar met veel uitdagingen in de hele educatieve sector. Meteen bij de uitbraak van de pandemie in maart 2020 zijn wij overgeschakeld op lezingen en cursussen via het online platform 'Zoom'. Er is een compleet ad-hoc programma opgezet, dat gedurende de maanden april t/m augustus 2020 heeft gelopen. Het behelst de volgende cursussen:

Joodse Klassiekers I met Bart Wallet - 5

lezingen:

1. 'Macht en onmacht in de Joodse geschiedenis'
2. 'De vroegmoderne periode als de kraamkamer van het moderne jodendom - Jewish History and Jewish Memory 'Zakhor''
3. 'Waarom de Westerse cultuur Joden nodig heeft'
4. 'De botsing tussen Joodse geschiedenis en Joodse herinnering'
5. 'De tragiek van het Arabisch-Israëliëse conflict'

Zomerleeskring Hebreeuws met Hannah

Neudecker. De leesgroep las *Het verhaal van Eliëzer ben Jehuda* (Sifroet nr. 23, uitgave van de Vereniging Hebreeuws, vertaald door Marcella Levie).

Leesgroep Jiddisj - een activiteit samen met studentenvereniging 'Sechel'.

Rock Tanach - een activiteit samen met studentenvereniging 'Sechel'.

Zoom interview 'Het Beloofde Leven' met auteur (en Crescas-bestuurslid) **Femmetje de Wind.**

Een **serie van drie lezingen over muziek en de migratiegolven naar Israël met Noam Vazana:** 'Asjkenaz in Europa', 'Sefarad in Afrika' en 'Klezmer in Hollywood'.

'Van greppel tot voorgrond - De Joden van Oekraïne', – een film en een zoom interview met Rachel Levi en regisseur David Djindjikhachvili. Het interview is online terug te kijken: <https://www.crescas.nl/nieuws/194000z/Van-greppel-tot-voorgond-De-Joden-van-Oekraïne/>
'Dat onverwoestbare in mij' – Interview met actrice Julika Marijn naar aanleiding van haar theaterproductie over Ety Hillesum.

Religie en Seksualiteit – een gesprek met Anne Maria van Hilst

Het reguliere programma liep door tot de lockdown, die op 12 maart begon. Sommige cursussen konden niet gegeven worden of moesten van karakter veranderen, zoals het gesprek met Julika Marijn, dat oorspronkelijk direct na de theatershow zou plaatsvinden.

Zomerschrijvers

In de zomer initieerde Crescas de reeks 'Zomerschrijvers' – een serie interviews met Nederlandse auteurs door **Femmetje de Wind.** De geïnterviewde schrijvers zijn: Arnon Grunberg, Maurits de Bruijn, Robert Vuijsje, Judith Fanto, Marcel Möring en Nachoem Wijnberg. Sommige interviews zijn opgenomen, andere uitsluitend in een geschreven vorm verschenen. Deze diepte-interviews zijn te zien en te lezen op de website van Crescas: <https://www.crescas.nl/zomerschrijvers/>

Donateursevenement

Dit jaar hebben wij voor het eerst een donateursevenement georganiseerd, een gesprek over kunst tussen **Rachel Meijler** (eigenaar van kunstgalerie Meijler Art in Tel Aviv-Jaffo) en kunstenaar **Bianca Severijns** – een papierkunstenaar van Nederlandse herkomst die in Israël gevestigd is. In het komend jaar willen wij meer van zulke evenementen initiëren.

Regulier programma: Leiden

Voor de cursussen in Leiden was 2020 een overgangsjaar voor het **Joods Studiecentrum Leiden (JSL)** naar Crescas. Het JSL is formeel opgeheven en Crescas heeft het gehele programma in Leiden overgenomen. Vanwege corona werden veel cursussen naar 'online' omgezet en de grens tussen het programma in Leiden en Amsterdam is hierdoor vervaagd.

Taalcursussen die in november 2019 bij het JSL waren begonnen, zijn tot maart 2020 'live' gehouden. Na de uitbraak van de pandemie zijn ze van april t/m juni 2020 zoveel mogelijk online verzorgd. Het gaat om de volgende cursussen:

- **Bijbels Hebreeuws voor beginners** (docent: Karel Jongeling)
- **Bijbels Hebreeuws voor gevorderden** (docent: Karel Jongeling)
- **Jiddisj – Intensief 3** (docent: Ruben Verhasselt)
- **Jiddisj – Intensief voor gevorderden** (docent: Ruben Verhasselt)
- **Jiddisje leesclub – De Leidse lejenkraiz** (docent: Ruben Verhasselt)
- **Ivriet Kita Alef tegenwoordige tijd** (docent: Noa Breemhaar)

FACTSHEET 2020

Al met al was 2020 een topjaar! In alle opzichten zagen wij groei.
Wij streven ernaar om onze cursisten steeds beter te bedienen,
een breder publiek te bereiken, en relevant en actueel te blijven!

Aantal bezoekers Digibieb:

10.781

Aantal abonnees Nieuwsbrief:

3.225

Paginaweergaves op Crescas.nl:

210.387

De drukstbezochte dag op de site:

**13 november 2020,
met 1.008 gebruikers**

(Dit was na de publicatie van de nieuwsbrief,
waarin de samenwerking met KUNSTENISRAËL
bekend was gemaakt.)

Aantal inschrijvingen voor cursussen:

1.112

Aantal inschrijvingen voor digitale cursussen:

53

Aantal donaties:

213

Totaalbedrag donaties via de website

€ 7.792

- **Ivriet Kita Beet verleden tijd**
(docent: Noa Broomhaar)
- **Ivriet Kita Gimel tegenwoordige/verl. tijd**
(docent: Noa Broomhaar)
- **Ivriet Kita Dalet toekomstige tijd**
(docent: Noa Broomhaar)
- **Ivriet Kita Hee toekomstige tijd**
(docent: Noa Broomhaar)
- **Ivriet Kita Wav gevorderden**
(docent: Noa Broomhaar)
- **Leeskring 'Joodse literatuur'**
(docent: Sylvie Hoyinck)

De meeste cursussen liepen via 'Zoom' zonder al te veel problemen door en de meeste docenten hebben de omschakeling snel gemaakt. De cursussen Bijbels Hebreeuws (beginners en gevorderden) zijn helaas wel tot stilstand gekomen. Om ervoor te zorgen dat de cursisten toch hun kennisniveau voor het komende seizoen kunnen behouden en hen te compenseren voor de vervallen lessen, en ook om ervoor te zorgen dat de cursussen Bijbels Hebreeuws die in 2021 gepland waren, wel zouden kunnen doorgaan, heeft Crescas een reeks van zes gratis overbruggingslessen georganiseerd in november/december 2020.

In september 2020 gingen de volgende Crescas/JSL cursussen van start:

- **Intensief Jiddisj licht gevorderden**
(docent: Ruben Verhasselt met 3 deelnemers)
- **Intensief Jiddisj gevorderden**
(docent: Ruben Verhasselt met 9 deelnemers)
- **Jiddisj leesgroep**
(docent: Ruben Verhasselt met 8 deelnemers)
- **Ivriet op je gemak**
(docent: Noa Broomhaar met 7 deelnemers)
- **Ivriet verleden tijd**
(docent: Noa Broomhaar met 10 deelnemers)
- **Ivriet toekomstige tijd**
(docent: Noa Broomhaar met 7 deelnemers)
- **Ivriet gevorderden**
(docent: Noa Broomhaar met 5 deelnemers)

Regulier programma: Amsterdam

- **Cursus (3 bijeenkomsten): Jodendom voor beginners in samenwerking met JCK**
(docenten: Bart Wallet, Leo Mock, Mirjam van Emden)
- **Lezing: Joodse Mystiek ontrafeld**
(Mirjam Knotter)
- **Lezing: Antisemitisme en Islamofobie**
(Judith Frishman)
- **Cursus (2 bijeenkomsten):**

Verborggen verleden

(Harmen Snel, 16 deelnemers)

- **Lezing: Chazanoet in de spotlight**
(Irwin Oppenheim)
- **Museumwandeling: Joodse kunstenaarsmigranten**
(docent: Anita Liemburg)
- **Filmavond: Ask Dr. Ruth**
(docent: Julie Wagschal)
- **Lev Cinema filmavond: Disobedience**
(docent: Rachel Benistant)
- **Lev Cinema filmavond: The Band's Visit**
(docent: Gilad Nezer)
- **Kookworkshop: Vegan in Tel-Aviv**
(docent: Esther Erwteman)
- **Evenement: Sjoeché Pubquiz**
(in samenwerking met NIW en Maccabi, 50 deelnemers)
- **Lezing (online): Joodse cultuur in de moderne Arabische wereld**
(docent: Lucia Admiraal, 27 deelnemers)
- **Lezing (online): Het geheim van henna (Nederlands)**
(docent: Ety Elbaz-Griffioen, 15 deelnemers)
- **Lezing (online): Het geheim van henna (Ivriet)**
(docent: Ety Elbaz-Griffioen, 10 deelnemers)
- **Cursus (10 bijeenkomsten, live/online): Focus op de Parasja en Haftara**
(docent: Leo Mock, 15 deelnemers)
- **Taalcursus (25 bijeenkomsten live/online): Ivriet kita Gimel** (docent: Shirley Ensel, 9 deelnemers)
- **Taalcursus (25 bijeenkomsten live/online): Ivriet kita Wav** (docent: Shirley Ensel, 12 deelnemers)

Jaarthema:

De levensboom van de Joodse literatuur

Vanaf 2020 werkt Crescas met een jaarthema. Dit is bedoeld om het programma een vastere structuur te geven en kennis meer systematisch te documenteren.

Openingsevenement van het studiejaar met financiële ondersteuning door Maror:

- **Webinar 'Op zoek naar het raadsel van de Hebreeuwse Bijbel met Emanuel Tov'**
(docenten: Emanuel Tov en Bart Wallet, 115 deelnemers)
- **Boekbespreking en interview (live): Het Oeuvre van Ischa Meijer** (Ronit Palache en Bertien Minco, 45 deelnemers)
- **Lezing (online): De Dode-Zeeroellen en waarom zijn ze zo belangrijk?**
(docent: Emanuel Tov met 60 deelnemers)

- **Lezing (online): Bijbelpersonages in Hebreeuwse dichtkunst** (docent: Wout van Bekkum, 16 deelnemers)
- **Cursus (5 bijeenkomsten, online): Klassiekers van de Joodse studies** (docent: Bart Wallet) (totaal: 183 deelnemers)
- **Cursus (2 bijeenkomsten): Het boek der Schepping** (docent: Jacob de Leeuw) (43 deelnemers)

Vervallen cursussen en lezingen

- How to Seider? (docent: Leo Mock)
- Mijn naam is Levie (docent: Leo Mock)
- Kunsjt (docent: Diklah Zohar)
- Canetti en Kahanoff – Joodse auteurs (docent: Celine 't Hart)
- Jeruzalem Kwartet in het Concertgebouw (docent: Jules van Hessen)
- The Golem (docent: Amir Vudka)
- Ontdek Joods Tiel (docent: Pierre van der Schaaf)
- Wasteless (docent: David Kat)
- Design je Keppel (docent: Timor Faber)
- Online leeskring Hebreeuws 'Mijn Jeruzalem' door Meir Shalev (docent: Noa Breemhaar)
- Arabisch voor beginners (docent: Lucia Admiraal)
- Joden en moslims in heden en verleden (docent: Peter Demant)
- Van David tot Eliezer (docent: Hannah Neudecker)
- Inleiding tot de Sidoer (docent: Karel Jongeling)

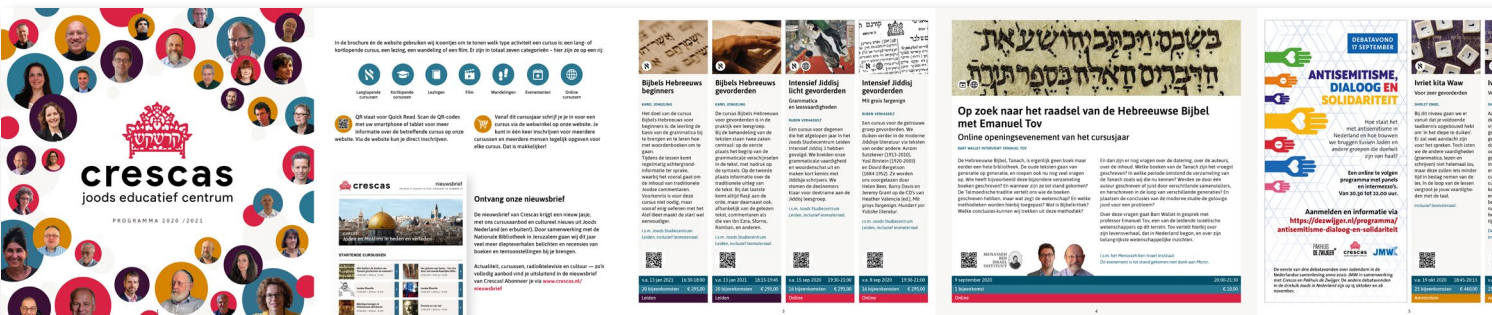
Opname cursussen en digitaal aanbod

Crescas heeft een educatieve functie, voor nu én voor de toekomst. Documentatie van de kennis op Joods gebied in Nederland is één van onze taken en dit jaar werden veel cursussen gedocumenteerd, opgenomen en online beschikbaar gesteld, in de meeste gevallen - gratis. Wij geloven dat wij hiermee de cursisten van de toekomst beter mee bedienen.

In 2020 werden 138 keer 'altijd online' digitale cursussen gekocht en het aanbod is met twee nieuwe cursussen verrijkt, namelijk de 'Joodse Klassiekers' I en II van Bart Wallet. Ook losse lezingen zijn aan het 'altijd online' assortiment toegevoegd zoals de lezing 'Introductie in de Dode Zeerollen' van Prof. Emanuel Tov.

Digitale nieuwsbrief

De digitale nieuwsbrief werd in 2020 volledig vernieuwd. Tegenwoordig verschijnen alle items op de website en worden deze gelinkt naar de nieuwsbrief. Ook cursussen, columns en alle andere items staan in eerste instantie op de website. De nieuwsbrief redactie is in feite een web-redactieteam geworden. De nieuwsbrief wordt wekelijks (met uitzondering van vakantieperiodes) in de nacht van donderdag op vrijdag verstuurd. In 2020 zagen wij een groei in het lezersaantal. De nieuwsbrief wordt gemiddeld door bijna 49,3% van de ontvangers geopend, een groei ten opzichte 43% in 2019. Eind 2020 telde de verzendlijst 3.193 e-mailadressen en verschenen er 47 nieuwsbrieven. Drijvende kracht achter de nieuwsbrief is nieuwsbrieffredacteur **Raya Lichansky. Shirah Lachman** doet de taalredactie. Vaste rubrieken in de nieuwsbrief zijn: het eigen aanbod aan cursussen, Boekennieuws, Columns, Kunst uit Israël, Dit mag je ook niet missen, en Televisie en Radio. Vaste columnisten zorgen voor opinievorming en mogelijkheid tot discussie op de website crescas.nl. Tegelijk met het verschijnen van de nieuwsbrief worden wekelijks verschillende nieuwe columns op de site gepubliceerd. De thema's variëren van literatuur, politiek en filosofie, tot het dagelijkse leven in Israël en de Nederlands-Joodse actualiteit. In 2020 werden columns geschreven door: **Salomon Bouman, Rene e Citroen, Eldad Kisch, Nathan Lopes Cardozo, Leo Mock, Simon Soesan, Eva van Sonderen, Naud van der Ven, Harry Polak** en **Anne-Maria van Hilst**. Crescas is deze columnisten veel dank verschuldigd.

Deel brochure 2020/2021.

crescas

joods educatief centrum

Van Boshuizenstraat 12
1083 BA Amsterdam
tel. 020-6402380
e-mail: info@crescas.nl
KvK: 34111979

websites:

www.crescas.nl
www.Joodsebibliotheek.nl
www.Joodsecanon.nl
www.joopalbibliotheek.nl

